

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂRE nr. 422
din data de 20.05.2020

Dosar nr: 227/2018

Petiția nr:1766/29.03.2018

Petent: Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate

Reclamat:

Obiect: lezarea demnității cadrelor militare prin afirmații defăimătoare

I.Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1. Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate, București, str. Pajurei, nr.13, sector 1

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

2.

II. Obiect și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul reclamă faptul ca reclamatul, in calitate de senator, a adus atingere demnității cadrelor militare prin afirmații defăimătoare la adresa cadrelor militare – rezerviști privind pensiile speciale pe care le consideră un furt, incitând la ură împotriva acestora. Senatorul a afirmat:

„În general, suntem împotriva pensiilor speciale, care sunt furt. Indiferent cine are pensii speciale fură bani. Nu sunt pensii rezultate din contribuție. Sigur, îi vedem la televizor, ne povestesc cum sunt ei cu arma la picior, dorm cu pușca în pat și de asta trebuie să aibă pensii speciale, uitând să ne spună că marea lor contribuție la securitatea României a fost că erau la munci agricole înainte de Revoluție, strângeau porumb prin Insula Mare a Brăilei și deodată și-au dat seama că le trebuie pensii speciale”.

III. Procedura de citare

4. Prin adresele înregistrate cu nr.2860/15.05.2018 si nr.3451/04.06.2018, au fost citate partile pentru data de 04.06.2018, cu invocarea exceptiei de necompetenta a CNCD in ceea ce priveste înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii descrise, restabilirea situației anterioare discriminării si sancționarea pecuniară a reclamatului, conform art.1349. alin.2, Cod Civil.

IV. Susținerile părților

Susținerea petentului

5. Petentul arată ca Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate (SCMD) este legal constituit

din 19.08.2009 și grupează rezerviști din toate structurile Sistemului Național de Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională. Membrii SCND s-au simțit discriminați prin declarația pe care senatorul , Președintele Partidului Mișcarea Populară (PMP), a făcut-o în data de 13.03.2018 în Senatul României. Prin această declarație, reclamatul s-a pronunțat împotriva oricărei pensii speciale, precizând că nu crede că va fi susținută inițiativa legislativă depusă la Camera Deputaților prin care se propune acordarea unei indemnizații aleșilor locali pentru limită de vârstă.

Senatorul a afirmat:

„În general, suntem împotriva pensiilor speciale, care sunt furt. Indiferent cine are pensii speciale fură bani. Nu sunt pensii rezultate din contribuție. Sigur, îi vedem la televizor, ne povestesc cum sunt ei cu arma la picior, dorm cu pușca în pat și de asta trebuie să aibă pensii speciale, uitând să ne spună că marea lor contribuție la securitatea României a fost că erau la munci agricole înainte de Revoluție, strângeau porumb prin Insula Mare a Brăilei și deodată și-au dat seama că le trebuie pensii speciale”.

Petentul consideră discursul defăimător, arătând că astfel pensionarii militari sunt discriminați față de cei civili deși militarii, ca și alte categorii socio-profesionale, au contribuit dintotdeauna, în propriul sistem, prin bani, muncă sub ordin, intervenții în orice împrejurare și chiar plătind cu viața pentru îndeplinirea îndatoririlor militare. Astfel, are loc restrângerea dreptului fundamental la pensie prevăzut de art 53 alin. 1 din Constituția României, drept pe care îl au toți cetățenii țării.

6. În punctul de vedere depus de petent cu nr.612/15.06.2018, acesta solicită înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii descrise și restabilirea situației anterioare discriminării, prin obligarea reclamatului la prezentarea de scuze publice și sancționarea pecuniară a acestuia, conform art.1349. alin.2, Cod Civil.

Susținerea reclamatului

7. Reclamantul nu a depus punct de vedere scris dar la audierea din data de 18.06.2019, reclamatul a confirmat că este beneficiar de pensie specială.

V. Motivele de fapt și de drept

8. Colegiul director al CNCD reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care, petentul reclamă faptul că reclamatul, a făcut afirmații cu caracter insultător, denigrator și discriminator la adresa categoriei socio-profesionale a rezerviștilor din Sistemul Național de Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională, cărora le aplică un tratament injust și degradant, supunându-i nemeritat oprobriului public și incitând la ură împotriva acestora.

Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția, criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar

determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept
- dreptul să fie justificat

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. (1, trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Subsecvent, tratamentul diferențiat aplicat, trebuie să aibe ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

9. Colegiul director, în ședința de deliberări a cauzei trebuie să analizeze, în ce măsură partea reclamată manifestă un comportament discriminator față de petenta.

Astfel, Colegiul director, din compararea înscrisurilor depuse la dosarul cauzei constată următoarele:

Declarația pe care senatorul _____, Președintele Partidului Mișcarea Populară (PMP), a făcut-o în data de 13.03.2018 în Senatul României se referă la categoria socio-profesională a rezerviștilor și contestă dreptul acestora la pensia specială calificându-l drept „furt”.

10. Sistemul pensiilor militare de stat este reglementat de Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat. Modul în care această lege reglementează sistemul pensiilor militare de stat, reflectă recunoașterea și recompensa acordată de statul român cadrelor militare, la sfârșit de carieră, pentru activitatea desfășurată sub drapel, o activitate specială, pusă în slujba poporului român, destinată apărării suveranității și independenței statului român și, mai nou, a securității europene și euroatlantice, o activitate plină de riscuri grave și responsabilități însemnate, grevată de o serie întregă de privațiuni specifice serviciului militar.

De la înființarea sa și până în prezent, sistemul pensiilor militare din România nu a fost niciodată un sistem contributiv, acesta fiind finanțat integral și continuu de la bugetul de stat. Actualul sistem al pensiilor militare de stat face parte din sistemele ocupaționale de pensii guvernate de Directiva nr.86/378/EEC, amendată prin Directiva nr.97/96/EC, adoptată în considerarea jurisprudenței Curții Europene de Justiție.

În toate statele membre NATO și UE, sistemele de pensii militare sunt reglementate prin legi speciale. Cuantumul pensiei militare de stat în statele membre NATO și UE este de circa 70% din valoarea ultimei solde lunare brute acordate înainte de pensionare (media soldelor pe trei sau șase luni) indiferent de grad sau funcție.

Pensia militară este o pensie de serviciu și, câtă vreme România este membră NATO, acest drept este protejat.

12. La audierea din data de 18.06.2019, reclamatul a confirmat că este beneficiar de pensie specială iar din contextul legislativ nu a rezultat că a avut o inițiativă legislativă în sensul eliminării pensiilor speciale. Mai mult, reclamatul are calitatea de formator de opinie, fiind fost Președinte al României timp de 10 ani iar în prezent europarlamentar.

13. Având în vedere documentația analizată și susținerile părților, Colegiul director constată Dreptul la liberă exprimare este consacrat în legislația internă și internațională astfel:

Constituția României:

Art. 30 - Libertatea de exprimare

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile

14. Articolul 10 din Convenția Europeană a drepturilor omului prevede că:

“1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.”

Libertatea de exprimare prevăzută de art. 10 al Convenției este una dintre aceste libertăți fundamentale, ce are un rol special în orice societate democratică, putând fi catalogată chiar ca una dintre garanțiile acesteia, o condiție primordială a progresului și a fericirii fiecăruia, așa cum au considerat judecătorii Curții în cauza Handyside c. Regatului Unit.

Libertatea de exprimare este atât un drept în sine, cât și un drept absolut necesar pentru realizarea altor drepturi garantate de Convenție, cum ar fi dreptul la liberă asociere, fiind totodată un drept individual, parte a libertății spirituale a fiecărui individ, dar și un drept colectiv, ce permite comunicarea cu ceilalți semeni (Frederic Sudre, Drept internațional și European al drepturilor omului).

Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații ori idei, fără a exista limite frontaliere ori impuse de autoritățile publice.

Exprimarea unei opinii presupune, în concret, exprimarea unei judecăți de valoare, ceea ce are o importanță deosebită sub aspect probator, deoarece, așa cum a decis Curtea în jurisprudența sa -cauza De Haes et Gijssels c. Belgiei - (mai ales raportat la libertatea presei), exactitatea judecăților de valoare nu poate fi demonstrată așa cum pot fi demonstrate faptele concrete, iar a pretinde o asemenea probă ar duce inevitabil la o îngrădire nepermisă a libertății de opinie.

15. Art. 70 din Codul civil prevede: „Dreptul la libera exprimare - (1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.”

Iar potrivit art. 75 alin. (2) C. civ.. „Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune”.

Buna-credință în exercitarea drepturilor și libertăților constituționale se interpretează coroborat cu respectarea pactelor și a convențiilor internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența curților cu atribuții în verificarea respectării acestora, normă care este concordantă cu prevederile art. 20 din Constituție.

Declarația Universală a Drepturilor Omului stipulează, în Articolul 19 „Dreptul la libertatea opiniilor și exprimării”:

„Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a

avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.,,

16. În acest context, afirmațiile postate în spațiul public de către reclamată nu întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare potrivit dispozițiilor art.2 alin. 4 și 5 și art 15 din O.G 137/2000, afirmațiile încadrându-se în limitele libertății de exprimare.

Reiterând faptul că natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu și o situație de comparabilitate, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și un criteriu interzis, Colegiul director constată că în prezenta speță, nu s-a produs o faptă de discriminare potrivit art. 2 alin. (4) și art 15 din O.G nr. 137/2000, modificată și sancționează reclamatul cu amendă de 5.000 lei, conform art 26 alin.1 din O.G 137/2000, coroborat cu art.8 din O.G nr.2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor.

Referitor la capătul de cerere privind sancționarea pecuniară a reclamatului, conform art.1349. alin.2, Cod Civil, CNCD nu este competent a se pronunța, stabilirea răspunderii civile delictuale fiind prerogativa exclusivă a instanțelor de judecată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Referitor la solicitarea de repunere în situația anterioară, înlăturarea consecințelor faptei de discriminare precum și referitor la capătul de cerere privind sancționarea pecuniară a reclamatului, conform art.1349. alin.2, Cod Civil, CNCD nu este competent a se pronunța, stabilirea răspunderii civile delictuale fiind prerogativa exclusivă a instanțelor de judecată;
2. Nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare, (faptele se circumscriu libertății de exprimare).
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
4. O copie a hotărârii se va transmite părților
  - a). Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate, București, str. Pajurei, nr.13, sector 1
  - b).

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data

de 20.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, CRISTIAN JURA – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA-SORINA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 06.06.2020

Redactată și motivată: L.G. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.